

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної
науково-практичної конференції

**«МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ СТОЛІТТЯ:
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ»**

19 травня 2022 року

management/

4. Water-poor Egypt eyes quadrupling desalination capacity in 5 years. URL: <https://www.reuters.com/world/africa/water-poor-egypt-eyes-quadrupling-desalination-capacity-5-years-2021-10-21/>

А.А. Івашура, к.с.-г.н., доцент,
О.М. Борисенко, к.т.н., доцент
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ ДЛЯ РОЗУМІННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Повсюдно природне середовище зазнає посилення соціально-економічного тиску внаслідок будь-якої господарської діяльності. Однак у туристичній діяльності спостерігається певна дилема. З одного боку, вона руйнує екосистему, з іншого – залежить від її благополуччя. У минулому туризм в основному розглядався як двигун регіонального економічного зростання, а природне середовище було виділено як "екологічний острів" для підтримки природного стану з мінімальним втручанням людини. Туризм – це більше, ніж економічна галузь. Через взаємозв'язок туризму з навколишнім природним середовищем, цю діяльність можна розглядати як можливість підвищення соціально-екологічної сталості регіону, оскільки він може забезпечити баланс між часто конкуруючими цілями збереження природи регіону та отримання соціально-економічних вигод [1]. Для досягнення обох цілей важливо визнати та стимулювати синергетичну взаємодію між туризмом та навколишнім природним середовищем [2-3]. У цьому контексті синергетичний ефект можна вважати потенціалом для досягнення більш високих результатів у низці соціальних та екологічних аспектів. Встановити синергію між туризмом і навколишнім середовищем складно тому, що можливості для синергії часто не беруться до уваги. Загальновідомо, що, незважаючи на величезний соціальний вплив на суспільство, туризм може надати широкі економічні можливості та підвищити якість життя як місцевих жителів, так і самих

туристів. Проте акцент виключно на соціально-економічних перевагах туризму може бути екологічно небажаним через надмірну експлуатацію природних ресурсів. Завдання полягає в тому, щоб знайти правильний баланс між охороною природи та соціально-економічним розвитком.

Для кращого розуміння складності соціально-екологічної системи, що постійно адаптується, важливо застосовувати концепцію сталості. Необхідно дотримуватись соціально-екологічного (або еволюційного) погляду на сталість, що відкидає ідею стійких станів [4]. Мислення на основі сталості виникло як концептуальна основа, яка може допомогти зрозуміти зміни та численні складні взаємодії в соціально-екологічних системах. Хоча сталість потенційно є властивістю всіх систем, концепція сталості особливо підходить для соціально-екологічних систем, тому що обидві концепції знаходяться на стику людських та природних процесів у часі й просторі та мають спільний інтерес до захисту, управління та планування територій. Замість того, щоб розглядати світ як щось упорядковане, механічне та розумно передбачуване, цей погляд розглядає світ як хаотичний, складний, невизначений та непередбачуваний. Необхідно сприймати сталість не як повернення до нормальної чи стабільної ситуації, а як здатність складних соціально-екологічних систем безперервно змінюватися, адаптуватися та трансформуватися у відповідь на стреси та напруження. Здатність таких змін є сталістю в соціально-екологічних системах [5]. Туризм і ландшафт не можуть бути зрозумілі лише з точки зору стабільності та визначеності. Натомість соціально-екологічне системне мислення може сприяти туризму в природних зонах як способу впоратися зі змінами та невизначеністю.

Перспектива соціально-екологічних систем є корисним підходом і може використовуватися для поліпшення управління багатофункціональними соціально-екологічними системами в регіонах. Можливості для синергії між туризмом і навколишнім природним середовищем часто не беруться до уваги, незважаючи на те, що туризм і охорона природи потенційно сумісні. Питання планування і управління залежить від контексту, і тому стале мислення не пропонує універсального

рішення. Його не слід розглядати як панацею. Для повного вирішення проблеми важливі порівняльні дослідження, оскільки вони можуть пролити світло на відмінності у способах управління туризмом та впливу на навколишнє природне середовище у різних регіонах. Розгляд емпіричних прикладів з багатьох міжнародних досліджень може показати найкращі чи найгірші методи управління туризмом та впливу на природу.

Список використаних джерел:

1. Івашура А. А., Борисенко О. М., Солдатенко А. О. Стале харчування як екологічний маркер в індустрії гастрономічного туризму. *Науково-технічний збірник "Комунальне господарство міст". Серія: економічні науки.* 2021. №. 5 (165). С. 50 – 55.
2. Ivashura A., Borysenko O., Logvinkov S. Environmental safety in the context of ecological and economic models of territorial development. *Екологічна безпека–сучасні напрямки та перспективи вищої освіти: матеріали I міжнар. інтернет-конф.*, м. Харків, 25 лют. 2021 р., Харків, 2021. С. 147-148.
3. Ivashura A. A., Borysenko O. M., Logvinkov S. M. Sustainability problems with ecologically balanced production growth. *Ecology, environmental protection and balanced environmental management: education –science –production –2021: Abstracts of XXIV International scientific conference, Kharkiv, April 29-30 2021p.* Kharkiv, 2021. P. 11–12.
4. Davoudi S., Brooks E., Mehmood A. Evolutionary resilience and strategies for climate adaptation. *Planning Practice & Research.* 2013. Vol. 28 (3). P. 307–322.
5. Heslinga J. H., Groote P., Vanclay F. Using a social-ecological systems perspective to understand tourism and landscape interactions in coastal areas, *Journal of Tourism Futures.* 2017. Vol. 3 (1). P. 23–38.

Т.Є. Ішейкін, к.е.н., доцент

Полтавський державний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У березні 2022 року експорт українських товарів скоротився вдвічі, імпорт – більш, ніж втричі. Особливо постраждав вивіз металів та сільськогосподарської продукції, в той же час обсяг експорту низки товарів з глибокою переробкою практично не змінився порівняно з довоєнним часом. Обсяг експорту України в березні склав 5,97 млн тонн на суму 2,7 млрд доларів. Тоді як у лютому держава експортувала 13,1 млн тонн товарів вартістю